

Utjecaj hedginga u turizmu

Uopšteno o hedging-u

U savremenim finansijskim ekonomijama derivatni finansijski instrumenti imaju tendenciju rasta kako prema obimu izvršenih transakcija, tako i prema vrstama instrumenata koji se u tim transakcijama koriste. Ovom trendu je pogodovala činjenica da se derivati koriste kao sredstva za redukciju poslovnih rizika na koje menadžment ne može uticati (rizik promene cena materijala, roba, valutni i kamatni rizik), ali i niski transakcioni troškovi i relativno jednostavan pristup korišćenja derivata.

Korporacije iz različitih delatnosti pojavljuju se kao korisnici derivatnih instrumenata i zahvaljujući njihovoj fleksibilnosti u mogućnosti su da profilišu odgovarajući, odnosno prihvatljiv nivo rizika na nivou kompanije kao celine. Zaštita od rizika je neophodna svakoj kompaniji, pogotovo kada je reč o donošenju poslovnih odluka na dugi rok. Kod takvih vrsta poslovnih odluka ishodi budućih transakcija bazirani su na očekivanjima u vezi sa kretanjem cena materijala, robe, kamatnih stopa, valutnih kurseva i drugih parametara. Na dugi rok, ostvareni poslovni rezultati kompanije, često se ne podudaraju sa očekivanjima, što se duguje činjenici da se procene menadžmenta u vezi sa kretanjem pomenutih parametara (cene, kamatne stope, kursevi) nisu ostvarile. Korišćenje derivatnih instrumenata sa ciljem smanjivanja jaza koji postoji između sadašnje odluke i budućih poslovnih efekata naziva se upravljanje rizikom ili zaštita od rizika - hedging.

Hedžing je, pojmovno i konceptualno, bio tretiran kao element teorije investiranja i kvantitativnih finansija. U teoriji investiranja, hedžing se objašnjava kao strategija redukcije rizika...rizik se reducira tako što se varijansa rezultata očekivanih novčanih tokova od finansijskog instrumenta (hedžing stavke) kompenzira novčanim tokovima derivatnog instrumenta (hedžing instrument).¹

U današnjem svijetu, kako realnom tako i finansijskom, gotovo da ništa nije sigurno. Kako se u društvima mijenjaju vlade, dolazi do kolapsa finansijskog i realnog ustroja nekih zemalja, prirodnih katastrofo, tako sve te političke i društvene mijene utječu nadjene raznih instrumenata i roba na tržištima diljem svijeta

Jedan od učinkovitih i naširoko primjenjivanih instrumenata osiguranja od takvih i sličnih promjena cijena je hedging. Hedging su razvili suvremeni trgovci i manageri koji su morali doskočiti velikim gubicima. Globalno trgovanje, liberalizacija gotovo svih privreda svijeta i sve raskošnija lepeza mogućnosti trgovanja na terminskim tržištima doveli su do hedgingu i povećanja konkurentskih pozicija gotovo svih globalno velikih tvrtki.

Hedging u poslovanju na deviznom tržištu podrazumjeva poslovno-finansijsku strategiju sa ciljem da se izbegne ili umanjri rizik kod jedne operacije preduzimanjem druge operacije, odnosno preuzimanje nekog drugog kompenzatornog rizika. Ovi poslove se obično rade samo na kratak rok, najduže na godinu dana. Ustvari, ovom operacijom se vrši osiguranje poslovanja od rizika skoka ili pada cena, odnosno od deviznog rizika. Inače, ove poslove najčešće obavljaju upravo banke prilikom uzimanja i davanja deviznih kredita. Osnovno rješenje se u principu sastoji u tome da se prvobitno preuzeta obaveza "pokrije" zaduženjem u nekoj drugoj zemlji, u nekoj drugoj valuti, u približnoj vrijednosti ranije preuzete obaveze (uvezene robe, recimo). Mora se posebno naglasiti da je obezbjeđenje rizika na ovaj način moguće u sasvim izuzetnim slučajevima. Zato se i ređe koristi.

---

¹ Barth M., *Response to the FASB Discussion Document Accounting for Hedging and Other Risk Adjusting Activities*, 1995., str. 89

Hedgiranje se usko povezuje s postupkom osiguranja. Primjenjivati hedging znači zaštititi se ili osigurati od negativnih pojava. Te pojave se ne moraju dogoditi, ali i ako se dogode dobar će ih hedging ublažiti što je više moguće. Prema tome, hedgiranje se primjenjuje gotovo svugdje i gotovo svakodnevno. Na primjer, pri kupnji police osiguranja za kuću njen vlasnik se zaštićuje od požara, provala i ostalih nepogoda, pri kupnji police osiguranja podrazumijeva primjenu hedginga.

Investitori i upravitelji portfeljima najčešće koriste hedging kako bi bili što manje izloženi raznoraznim rizicima. Na tržištima derivata hedgiranje postaje znatno složenije od jednogodišnjeg plaćanja police osiguravajućem društvu.

Hedgiranje nasuprot investicijskom riziku podrazumijeva strateško korišćenje derivata na tržištu kako bi se odbacio rizik od bilo kakvih nepovoljnih kretanja cijena. Drugim riječima, investitori zaštićuju jednu investiciju time što stvaraju drugu investiciju.

Hedgiranje podrazumijeva istodobno dvije investicije u kojima jedna investicija pokriva ili zaštićuje drugu. Mnogi investitori zamišljaju svijet u kojem su potencijali za dobit bezgranični, ali isto tako i bez rizika. Međutim, to se ne može postići hedgiranjem. Smanjenje rizika uvijek podrazumijeva i smanjenje potencijalne dobiti.

Pojednostavljeno, hedgiranjem se ne stvaraju viškovi dobiti već se smanjuje potencijalni gubitak. Ako neka investicija koja je hedgirana stvara novac, onda će prihod od te investicije biti manji nego od investicije koja nije hedgirana, i obratno, ako investicija koja je hedgirana rezultira gubitkom, tada će taj gubitak, zahvaljujući hedgiranju, biti smanjen ili izbjegnuto.

Sposobnost kvalitetne primjene hedging metode predstavlja glavni razlog zašto se obje ugovorne strane mogu i žele dogovoriti oko utvrđivanja cijene po future ugovoru. No, uz primjenu hedging metode moguće je još sljedeće:

- upravljati tržišnim rizikom, što znači utvrditi početnu vrijednost sklopljenog posla bez obzira na stalna tržišna kretanja cijena,

- dogovor oko pravično utvrđene vrijednosti sklopljenog posla. Na primjer, koja bi to bila pravična cijena po future ugovoru ako se nismo zaštitili od mogućeg gubitka?

Očekivana vrijednost spot cijene vjerojatno bi bila ona dobivena iz statističkih podataka ili ona proizašla iz brojnih prognostičkih modela. Međutim, svaka će strana drugačije procijeniti očekivanu vrijednost spot cijene električne energije. Stoga se hedgiranjem izbjegava potreba za traženjem očekivane vrijednosti spot cijene u budućnosti.

U financijama razlika između očekivanih spot cijena i utvrđenih terminskih cijena naziva se premijom rizika. Kad je razlika između tih cijena jednaka nuli i premija rizika je također jednaka nuli. Takvo se okruženje često naziva svijet neutralnog rizika, a način stvaranja takvog rizika evaluacija neutralnog rizika.

Primarna ekonomska funkcija terminskih tržišta je upravljanje cjenovnim rizikom, a najučestalija strategija trgovanja je hedging. Hedging je skup tehnika i instrumenata kojima je svrha pokriće od rizika skoka ili pada cijena predmeta trgovanja. Trgovci koji se koriste hedgingom, tj. hedgeri koriste terminsko tržište isključivo radi zaštite od rizika porasta ili smanjenja cijena kako bi spriječili gubitak, a ne za špekuliranje odnosno ostvarivanje profita. Zato je za razumijevanje hedginga i uspješnoga hedgiranja nužno poznavanje terminskog tržišta, njegovih zakonitosti i strategija trgovanja.

Hedging program bilo koje kompanije uvijek je jedinstven i ovisi o internim specifičnostima same kompanije, njenim cjenovnim politikama i motivima za hedging. Hedging programi se također moraju cijelo vrijeme prilagođavati novonastalim uvjetima na tržištu. Trgovac koji trguje na terminskom tržištu hedging koristi na način da zauzima poziciju na terminskom tržištu koja je po veličini ista, a po smjeru suprotna od pozicije koju drži na spot tržištu. Na taj je način gubitak na jednom tržištu kompenziran dobitkom na drugom. Prema nekim tvrdnjama investitor se osiguravajući od rizika hedgiranjem osigurao i od dobitka. To je istina, ali trgovci koji koriste hedging najčešće nisu špekulanti koji žele

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **SEMINARSKI, DIPLOMSKI ILI MATURSKI** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **BAZI** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **IZRADA RADOVA**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **FORUMU** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com